

Inleiding

De waarheid is een kwestie van geloof.

Alles is interpretatie.

*We geloven in wat we doen, we geloven in wat we zeggen,
en dat is de enige manier om de waarheid te definiëren.*

Aleksandr Doegin

Het is eind 2014. Een televisiestudio in Moskou. Twee mannen van gewicht zitten tegenover elkaar. Het interview verloopt in een gespannen sfeer. Links in beeld een donker geklede, baardige figuur, een vijftiger. Hij praat een fractie moeizamer dan normaal, al blijft zijn stem vast en adembenemend helder. Hier zit een Russische nationalist van naam en faam, maar hij zit duidelijk niet zo op zijn gemak als gewoonlijk. De interviewer is als een tegenstander. Hij is sinds het begin van de Poetintijd (2000) zo goed als de *éminence grise* van de Russische televisiewereld. Vladimir Pozner, bekend om een pro-westerse visie, is al een oude, imposante man wiens blik en pose ontzag afdwingen, maar dan wel eerder om zijn professionalisme dan om het charisma van een grote geest. De Mart Smeets van de Russische tv zeg maar, voor wie zich deze ‘Hollander van de wereld’ nog herinnert. De Russische nationalist is van de twee de denker, die zich niet conformeert aan een *format*. Zwaarte tegen massa, bespiegeling en aanschouwing tegen de man die in een andere tijd nog de hoofdredacteur van TASS in het buitenland was en die in het nieuwe kapitalistische systeem via de juiste draaideur rijkdom en erkenning heeft verworven.

De popebaard blijkt een nationalist van de zeer extreme soort te zijn: Rusland dient best niet te veel compassie te hebben met de Oekraïense tegenstand in het conflict rond Donetsk en Loegansk en zou deze *banderovtsy* (aanhangers van de Oekraïense nationalist Stepan Bandera, 1909-1959) best zo snel mogelijk een kopje kleiner maken. Bovendien spuit hij, subtiel geprovoceerd door de uitermate geroutineerde interviewer, onverholen anti-liberale propaganda en roept hij tevens op komaf te maken met de liberale vijfde colonne in de Poetinadministratie en Rusland daardoor eindelijk te verlossen van westerse ideologische interventies. Het antagonisme wordt nu duidelijk, en dan ontstaat er iets wat vermoedelijk alleen

maar mogelijk is in de krankzinnige postmoderne staats-oligarchische dictatuur van President (Tsaar) Poetin. De interviewer vernauwt zijn ogen en stelt de baardige man de stekelige vraag: “Mocht jij aan de macht komen, zou ik dan ook voor mijn leven moeten vrezen?” De ultranationalist, Aleksandr Doegin, is even van zijn melk maar geeft toch, zonder een spier te verrekken en ietwat tegen z’n zin, gevat antwoord: “Wellicht zal dat zo zijn, ja, waarschijnlijk wel!”

Toen ik dit volledig krankjorumme fragment uit de hedendaagse Russische spektakelmaatschappij twee jaar geleden (augustus 2016) postfactum voor het eerst bekeek in een internetcafé bij het nationale voetbalstadion in het aangename Almaty, de voormalige Kazachse hoofdstad, had ik vrij kort voordien een masterscriptie over de ultranationalistische orthodox-christelijke denker en filosoof Aleksandr Doegin afgewerkt en speelde ik reeds met de gedachte er een vervolg aan te breien. Ik begon echter, als zo vaak in mijn leven, aan een geheel ander ontwerp: een boek over de verschuivingen in het geestelijke leven van de postsovjet samenleving. Het denken van de doorsnee Rus bleek niet zo ver van mijn eigen *modus pensandi* te liggen, vertelden milde critici mij bij de presentatie van dat boek. Misschien hebben zij een punt, wellicht wilden ze mij enkel maar een beetje jennen.

In de zomer van 2017 begon ik aan een groots opzet: de verdediging van een socialistische mens- en wereldvisie in deze ultraliberale tijden, op basis van de originele methodologie van de neo-marxistische Canadees-Russische geleerde Alex Battler – die ik als mijn leermeester beschouw. De leesarbeid is zo goed als beëindigd – al kan die nooit stoppen – maar het schrijven van het boek zit nog in de prille beginfase. Ondertussen bood de Aalsterse afdeling van de *Orde van den Prince* mij de kans een lezing te houden over Rusland. Ik kon het thema kiezen *à la carte*. Ik aanvaardde, maar had geen zin meer om de oude riedel over het chaotische Russische denken af te dreunen en zocht een andere insteek. Het kwam mij ter ore dat er in het publiek nogal wat militairen op rust zouden zitten, dus vond ik het

opportuun iets coherent te gaan vertellen rond de geopolitieke strategie van het land. Zo kwam ik opnieuw terecht in de denkwereld van Doegin, wiens geopolitieke opvattingen in Russische militaire kringen breed zijn verspreid en die Ruslands bekendste *civilisatorische* denker is, de Russische evenknie van Samuel Huntington zeg maar. En bij Battler, expert op het domein van de internationale betrekkingen en op het vlak van de reële politiek-economische krachtsverhoudingen in de wereld. De nuchtere statistiek van Battler na het pathos van het denken bij Doegin. Ik voelde echter dat ik het me te gemakkelijk maakte. Ik herlas Doegin en besliste daarop het thema te verbreden en dieper te peilen naar diens voornaamste filosofische intuïties. Hierin vond ik namelijk meer heldere redenen voor zijn aversie voor het (Angelsaksische) Westen dan in zijn niet bijster originele doch zeer oorlogszuchtige Eurazische doctrines. De weerslag van die leesarbeid vindt u in dit boekje, dat zich dus toespitst op de kernideeën van een van Ruslands excentriekste hedendaagse geleerden.